

Speech klankbordgroep kerken 18 september

Mijn ervaringen als verbinder buurtbakens

Afgelopen april ben ik begonnen als Buurtbakens verbinder. Op dat moment liep het project dus al geruime tijd.

Op papier lijkt de doelstelling van het project en het maken van de koppeling van ruimte vraag en aanbod een hele logische winwin situatie, maar de realiteit is natuurlijk weerbarstiger: in de praktijk bleek het maken van daadwerkelijke connecties met de buurt en mogelijke partners niet voor iedereen even makkelijk of vanzelfsprekend. Immers, de meeste kartrekkers en mensen in de werkgroepen van het project bij de kerken doen dit vanuit een diepe overtuiging, maar wel naast allerlei andere praktische opdrachten en werkzaamheden die ook acute aandacht vergen en op vrijwillige basis. Er was behoefte aan extra aandacht en energie.

Ik zal u helaas moeten teleurstellen als u van mij vanavond een succesverhaal verwacht, met harde cijfers en meetbare resultaten. Ik heb niet de illusie dat ik binnen de korte tijd van mijn opdracht binnen dit project een targetlist heb afgevinkt. Dat is ook niet hoe ik eraan ben begonnen.

Ik ben ervan overtuigd dat, wanneer je op zoek bent naar duurzame samenwerkingen en gedeeld eigenaarschap, je moet beginnen bij het begin: de WHY in de cirkel van Sinek. Voor je over kan gaan tot het WAT en het HOE, tot praktische zaken en huurovereenkomsten, kan je niet anders dan eerst het grote gesprek aangaan en het zoeken naar je eigen en vervolgens naar gedeelde kernwaarden. Naar buiten treden, maar ook in de spiegel kijken. Dat is, mijns inziens, de enige manier om tot een duurzame samenwerkingsrelatie te komen, op basis van vertrouwen.

Ik ben dus heel bewust begonnen zonder stappenplan of targets, maar met enkel een open houding. Mijn hoofddoel was luisteren. Luisteren naar de visie van de kerkbestuurders, naar de ervaringen, behoeften en dromen van de kartrekkers, van buurtbewoners, van opbouwwerkers in het sociale domein, diaconaal werkers, vertegenwoordigers van verschillende gemeenschappen, vrijwilligersorganisaties, schoolbestuurders, van initiatiefnemers van culturele organisaties, kunstenaars. Wat is je verhaal? Wat wil je vertellen? Wat betekent dit kerkgebouw voor je? Waar staat het voor? Waar geloof je in? Wanneer voel je je ergens thuis? Wat mist er in jouw buurt? Waar loop je tegenaan?

Het leverde heel veel mooie en zinvolle gesprekken op, die meteen de diepte ingingen, want deze vragen raken immers iets universeels en wezenlijks; de kern van ons menszijn en de kunst van het samenleven in de stad.

GASTVRIJHEID

In veel gesprekken met mogelijke partners, ruimtezoekers en buurtbewoners werd me weer duidelijk hoe wij allemaal in de stad toch in onze eigen bubbeltjes leven en bepaalde ideeën hebben over elkaar, 'de ander', over groepen die we niet kennen, werelden en tradities waar we niet in leven of mee zijn opgegroeid. Hoe er door 'niet'- of 'anders' gelovigen naar kerken wordt gekeken.

Heel veel mensen vinden het mooie gebouwen, belangrijke en vanzelfsprekende onderdelen van de stad. Veel mensen associëren de kerk met herinneringen aan belangrijke momenten in hun leven: met school zingen, trouwen, afscheid nemen. Alleen al het zien van de toren geeft aan heel veel mensen het gevoel van thuis. Een Buurtbaken. Heel letterlijk.

Maar heel veel mensen zien het ook als een gebouw dat niet per se voor hén bedoeld is. Het gebouw roept een bepaalde mate van ontzag op, maar soms ook een beetje angst, of afkeer, of argwaan. Symbolen die voor de een staan voor barmhartigheid en troost en verbinding, betekenen voor de ander immers misschien eerder oordeel, straf of buitensluiting.

Niet iedereen zou er zomaar naar binnen stappen. Niet iedereen voelt zich uitgenodigd of welkom.

Tegelijkertijd behoort dat woord WELKOM juist, zonder uitzondering, tot de kernwaarden van al deze kerken: gastvrijheid. Kom binnen, hier hoef je niet iets bijzonders te kunnen, niets te vertegenwoordigen, presteren of bewijzen, bij ons mag je gewoon ZIJN. Iedereen is welkom.

Hoe zorg je dat die gastvrijheid ook gevoeld wordt door die hele diverse wereld om je heen? Hoe verlaag je de drempel?

Wat ik heb gezien de afgelopen maanden is dat dit 'em vaak zit in hele kleine dingen: kleine gebaren, gesprekken, momenten en handelingen hebben de kracht om die angstige argwanende houding te veranderen: een wekelijks stiltemoment, een kopje koffie, een uitgestoken hand, een stukje tuin om gezamenlijk voor te zorgen.

Want wat ik ook heb geleerd deze tijd, is dat dat dingen zijn waar in alle buurten van de stad echt behoefte aan is. Ontmoeting, erkenning, zorgzaamheid.

Er is behoefte aan laagdrempelig aanbod in cultuuronderwijs voor kids, aan meer groen, aan meer activiteiten en plekken voor jongeren, plekken voor beweging, bezinning en rust voor mensen die kampen met eenzaamheid, mentale gezondheid, prikkelarme plekken voor mensen met bv autisme, atelier- en expositieruimte voor startende kunstenaars, plekken voor burgerinitiatieven en lokale democratie, plekken waar mensen op de vlucht die wachten op asiel of status zich veilig kunnen voelen, de taal kunnen leren, nieuwe mensen ontmoeten, weer kunnen beginnen met leven. Plekken voor rituelen, plekken met keukens waar oude, jonge en nieuwe buurtbewoners samen kunnen koken, eten, praten, zingen.

Ieder van de 7 Buurtbakenkerken heeft zijn eigen traject, verhaal en tempo. Iedere buurt heeft zijn eigen geschiedenis, verhalen en behoeftes.

De deuren openen voor de buurt en de ruimte delen met anderen van buiten de kerkgemeenschap vergt verandering in alle lagen van de organisatie. De belangrijkste les die ik heb geleerd is:

Verandering hoeft niet altijd meteen groots te zijn. Iets kleins kan al de katalysator zijn van een grote beweging.

Een mooi voorbeeld daarvan is wat er nu gebeurt in de Oosterkerk:

Vanuit de simpele en makkelijk uitvoerbare samenwerking met Stadsklooster Haarlem, een wekelijks stiltemoment, en niet onbelangrijk, het kopje koffie erna, is een gemengde groep ontstaan van zowel mensen uit de kerkgemeenschap als buurtbewoners en andere bezoekers van het stiltemoment, die steeds maar groeit en gezamenlijk nadenkt over de toekomst van het gebouw, en vanuit daar in co-creatie met Buurts, Mooizooi, en vele anderen, de programmering doet van een groot feest op Burendag.

DE KRACHT VAN HET NIET-WETEN

Soms voelt het frustrerend, want de opdracht is tijdelijk maar de grotere opdracht aan jullie, de kerken, is een proces van de lange adem en vergt heel veel energie. Soms wil je ook juist even scoren, spijkers met koppen, een afgetikt doel, bam, een getekend contract. Tegelijkertijd is denk ik juist de kracht van dit pilotproject dat er erkenning is voor het menselijke grillige pad, voor het ongewisse, dat er ongeacht de uitkomst, waardering is voor het

proces, het gesprek. Samenwerking heeft eerst ontmoeting nodig, luisteren en dan komt het vertrouwen. Er is geen shortcut.

Het frustrerende is dat dit haaks staat op de zakelijke realiteit van kosten baten en huurprijzen. Hoe maak je het financieel haalbaar? Immers, juist organisaties binnen de culturele en sociale sector kampen met geldtekorten, alles lijkt aan elkaar te hangen van liefdewerk oud papier. En dat zal in de nabije toekomst, met het huidige kabinet, alleen maar erger worden vrees ik. Maar juist daarom is een project als dit misschien ook wel steeds noodzakelijker.

Ik geloof er echt in dat wanneer het gesprek openblijft en wanneer er sprake is van wederzijds vertrouwen in een samenwerking, wanneer je de moed blijft houden om buiten je eigen bubbel te treden, je ook samen creatief kan worden in het zoeken naar oplossingen.

Misschien kan je beginnen met een lage huur en langzaam opbouwen, misschien kan je samen een subsidie bij een fonds aanvragen voor een reeks activiteiten, sponsoren zoeken, crowdfunden; misschien kan een partner in plaats van met een huurbedrag je wel betalen in 'skills': bijvoorbeeld de website bouwen, een marketingklus doen, of bijdragen aan onderhoud door te schilderen, de keuken te verbouwen of de tuin te onderhouden.

Nou ja, we zijn nog lang niet uitgepraat.

Ik ben dankbaar voor de kans om met jullie mee te denken binnen dit mooie project en heel dankbaar voor de ontmoetingen en gesprekken met jullie, Buurtbakenkartrekkers. Ik heb enorm veel bewondering voor jullie toewijding, energie en openheid. Ik zie uit naar het vervolg.

Ik geef nu graag het woord aan een van die kartrekkers met tomeloze energie, power en visie, en tevens jullie gastvrouw: Brigitte Paulissen. Lector en lid van het kerkbestuur van dit prachtige Buurtbaken.